

T A N I T M A L A R

Mustafa ÖNER (2011), *Türkçe Yazıları*, İstanbul, Kesit Yayınları,
Yayın No: 35, s. 480 ISBN: 978-605-4117-64-2

Dr. Mehmet GÜRLEK*

Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Mustafa Öner Türkoloji konusunda önemli çalışmalar yapmış değerli bir bilim adamıdır. Hocamızın çeşitli dergilerde çıkmış makaleleri ile yurtiçi ve yurtdışında çeşitli platformlarda sunmuş olduğu bildirilerin bir kısmı *Türkçe Yazıları* adı ile Kesit Yayınlarından çıktı.

Kitap iki ana bölümden oluşmaktadır: Dilbilgisi ile ilgili yapılmış çalışmalar (s.7-245), Söz Varlığı ve Sözlük ile ilgili yapılmış çalışmalar (s.245-461). Ayrıca kitabın sonunda Kaynaklar ve Kısaltmalar (s.435-461) ile Dizin (s.461-480) yer almaktadır.

Dilbilgisi başlığı altında yapılmış çalışmalar on iki makaleden oluşmaktadır. Sırasıyla "Türkçede İsimden Fiil Yapımı Üzerine Notlar (s.9-25), Türkçe Söz Diziminde Eklenme Yönündeki Yapılar Üzerine (s.25-31), Türkçe Sentaktik İsim Çekimi (s.31-39), Türkçe Çekim Edatlarının Karşılaştırma ve Sınırlandırma Bağlantıları (s.39-49), Türkçede -İİG>II Ekli Niteleme Sözlerinin Edatlaşması (s.49-61), Türkçede dan/den Edatı (s.61-67), mATI Gerundiumu Hakkında (s.67-77), Türkçede prAK Zarf-fiili (s.77-81), Tatarca Kısa Dilbilgisi (s.81-167), Başkurtça Kısa Dilbilgisi (167-231), Kırım-Tatar Türkçesinde Sıfır Morfem (s.231-237), Kuzey Batı Türkçesinde -nl Ekli Zaman Zarfları (s.237-245) başlıklı makaleler yer almaktadır.

Dilbilgisi başlığı altında toplanan bu yazılar içinde hacim olarak Tatarca Kısa Dilbilgisi ile Başkurtça Kısa Dilbilgisi başlıklı yazıları kitabın en geniş bölümünü oluşturmaktadır. Bu dilbilgisi çalışmasında temel dilbilgisi konuları son derece güzel bir şekilde ele alınmış hem Başkurt hem de Tatar edebiyatından örneklerle açıklanmıştır. Ülkemizde az araştırılmış bu konuları incelemesi ve araştırmacılara son derece önemli bilgiler vermesi sebebiyle bu çalışmalar ayrıca önemlidir.

* Marmara Üniversitesi İstanbul

Söz Varlığı ve Sözlük başlığı altında yer alan makale ve bildirimler ağırlıklı olarak kelime incelemesi, bazı Türk lehçelerinin söz varlıkları ve sözlükleri ile alıntılarla ilgilidir. Kelime incelemeleri ile ilgili olarak; yarlık sözü (s.245-247), yardım sözü (s.253-259), barış- ve barış sözü (s.259-265), kitabelerdeki içik- fiili (s.265-269), Or-Tor-Çor sözleri (s.269-273) ayrıntılı bir şekilde ele alınmış, etimolojileri yapılmış, tarihî ve çağdaş lehçelerdeki karşılıkları da verilmiştir. Bazı Türk lehçelerinin söz varlıkları ve sözlükleri üzerine yapılan çalışmalarda Kıpçak Türkçesinin Söz Varlığı (s. 309-341), Kırgızcanın Söz Varlığı (s.341-351), Başkurtçanın Söz Varlığı (s.351-361), Sibiryâ Tatarcasının Söz Varlığı (s.361-367), Karay Türkçesindeki Eski Unsurlar (s.367-373), Tatar-Başkurt ve Kazak Sözlükleri (s.373-391) konulu yazılar bulunmaktadır. Alıntılarla ilgili olarak Tatarca-Rusça İlişkilerinde Geri Dönem Alıntıları (s.401-407), Türkçede Rumca ve Yunanca Alıntılar Üzerine (s.407-414), Finedeki Türkçe alıntılar (s.415-417), Fin Destanı Kalevala'daki Türkçe Alıntılar Üzerine (s.427-435) konulu yazılar bulunmaktadır.

Prof. Dr. Mustafa Öner'in hazırlamış olduğu *Türkçe Yazıları* adlı eser hem Türk Dilinin köklü tarihi ve geniş coğrafyasına ait örnekleri karşılaştırmalı dilbilimi yöntemlerinden yararlanarak incelemesi hem de Tatarca, Başkurtça, Karayca, Kırgızca gibi ülkemizde az araştırılmış Türk lehçelerinin dilbilgisi ve söz varlığı incelemelerine yer vermesi sebebiyle oldukça önemli ve değerlidir. Bu yönleriyle eser, Türk dili üzerinde çalışan araştırmacılarımıza, üniversitelerimizin Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerindeki derslerde kaynak eser olacak meziyetleri taşıdığını düşünüyorum ve tavsiye ediyorum.